

NISYAN

HÉCTOR ABAD FACIOLINCE

NİSYAN

Özgün Adı: El olvido que seremos

Yazar: Héctor Abad Faciolince

Genel Yayın Yönetmeni: Kerem Işık

İspanyolca Aslından Çeviren: Banu Karakaş

Editör: Romina Büyükişman

Son Okuma: Aylin Samancı

Sayfa Tasarımı: Bahar Kuru

Kapak Tasarımı: Mandal Ajans

1. Baskı Ocak 2024

© Livera Yayınevi, 2024

© Héctor Abad Faciolince, 2006. By arrangement with Literarische Agentur
Mertin Inh. Nicole Witt e. K., Frankfurt am Main, Germany.

ISBN: 978-625-94239-1-3

Sertifika No: 51956

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla kaynak gösterilerek yapılacak kısa alıntılar dışında, bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni olmadan tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

Baskı ve Cilt

Metro Basım Hiz. A.Ş.

Yahya Kemal Beyatlı Cad. No. 94

Begos 3. Bölge, Buca / İzmir

Sertifika No: 70839

Livera Yayınevi Tanıtım Tic. Ltd. Şti.

2. İnönü Mahallesi Muzaffer Sokak No: 2/A B Blok No: 40

Narlidere / İzmir

E-posta: info@liverayayinevi.com

www.liverayayinevi.com

NİSYAN

HÉCTOR ABAD FACIOLINCE

İSPANYOLCA ASLINDAN ÇEVİREN: BANU KARAKAŞ

livefa
yayınevi

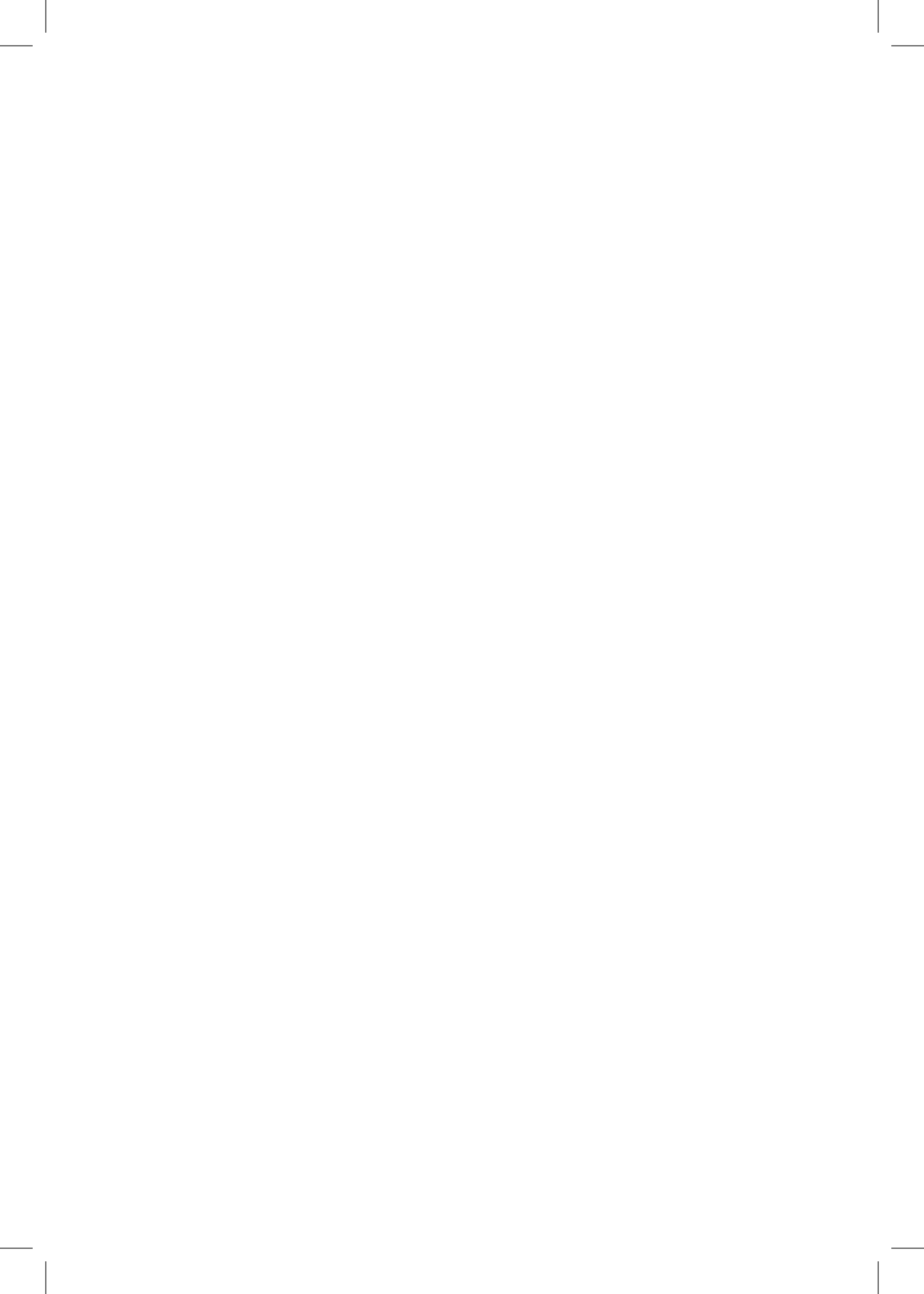
Héctor Abad Faciolince, 1958 yılında Medellin’de dünyaya gelen Kolombiyalı yazar, editör ve çevirmendir. İspanyolca konuşulan ülkelerde, özellikle Latin Amerika’da en çok okunan yazarlar arasındadır. *Asuntos de Un Hidalgo Disoluto* (1994), *Basura* (2000) ve *Angosta* (2004) bilinen başlıca romanlarıdır. Beyazperdeye de uyarlanan *El Olvido que Seramos* (2006) adlı romanıyla ABD ve Portekiz’de çok sayıda ödül alan yazarın bu romanı da yayınevimizin programındadır. Kitapları Portekizce, İtalyanca, Çince, Fransızca, Almanca gibi birçok dile çevrilmiştir. *Angosta*, Héctor Abad Faciolince’nin Türkçeye çevrilen ilk eseridir.

Banu Karakaş, 1987’de İstanbul’da doğdu. 2005-2013 yılları arasında Boğaziçi Üniversitesi’nde felsefe, yabancı diller ve sinema çalışmaları alanlarında eğitim aldı. 2011’de burslu katıldığı değişim programıyla Sorbonne Üniversitesi’nde Felsefe okudu. 2006 yılından bu yana dil çalışmalarıyla ilgileniyor, ağırlıklı olarak İspanyolca, İngilizce ve Türkçe dilleri arasında çeviri yapıyor. 2019’da Cervantes’in büyük eseri *Don Quijote*’yi Türkçe’ye çevirerek eserin İspanyolca tam metnini dilimize kazandıran ikinci çevirmen oldu. Karakaş, 2015 yılından beri Latin Amerika’da yaşıyor, bölge edebiyatı ve çevirmenlik alanlarında danışmanlık hizmeti veriyor. Çevirdiği diğer eserlerden bazıları: *Tayga Sendromu* (Cristina River Garza,Yüz Kitap), *Mola* (Mario Benedetti, Yedi Yayınları), *Tristana* (Benito Pérez Galdós), *Siyaset Felsefesine Giriş* (Alexander Moseley, Metropolis Kitap), *Kaplumbağa Günlüğü* (Russell Hoban, Yedi Yayınları) *Düşlerimin Sınırı Olmayacak* (Ernesto Che Guevara,-Yazılama Yayınları), *Yazma Uğraşı* (Peter Clark, Metropolis Kitap), *Solcu Futbolcular* (Quique Peinado, Yazılama Yayınevi), *Denemeler* (David Hume, Pinhan Yayıncılık).

H ctor Abad G mez hayatının son yıllarını, Medell n'in orta yerinde suikasta kurban gittiği geceye dek insan haklarını savunmaya adadı. Bu kitap bir karakterin sevgiyle, sabırla ve en ince detaylara varana dek yeniden inşa edilmesidir. Fakat aynı zamanda bir Őhrin, bir ailenin hatırası ve çocukluğun melankoliyle hatırlanıŐıdır. Her yanı gülümsemelerle dolu bu kitap, yaŐama zevkinin Őarkısını söylemekle beraber aynı zamanda yazarın babasının ta kendisi olan bu karakterin uğradığı suikastın uyandırdığı üzüntü ve öfkeyi de göstermektedir.

Sağ kalan Alberto Aguirre ve Carlos Gaviria'ya

“Ve hafızanın aşkına
yüzümdede taşıyorum babamın yüzünü.”

Yehuda Amichai

Babasıyla El Ele Tutuşan Bir Ođlan ocuđu

Evde on kadın, bir oğlan çocuğu ve bir adam yaşıyordu. Kadınlar arasında ninemin bakıcısı olan, neredeyse yüz yaşındaki, azıcık sağır azıcık kör Tata, iki hizmetkâr kız –Emma ve Teresa– beş kız kardeşim –Maryluz, Clara, Eva, Marta, Sol– annem ve bir de rahibe vardı. Küçük oğlan çocuğuna karşılık gelen ben, adamı yani babamı her şeyin üstünde bir tapınmayla severdim. Tanrıdan bile çok severdim. Bir gün Tanrı ile babam arasında seçim yapmak zorunda kalmıştım da babamı seçmiştim. Hayatımın ilk teoloji tartışmasıydı. Sol’e, bana ve ablalarımın bakan Rahibe Josefa’yla yaşamıştım bu tartışmayı. Gözlerimi kapatınca benim ocuk sesimin karşısında onun o güçlü, kalın sesini duyabiliyorum hâlâ. Aydınlık bir sabahtı; verandada, güneşin altında çiçeklerin etrafında dolaşmaya gelen sinekkuşlarını izliyorduk. Rahibe abla birdenbire bana dönüp şöyle demişti:

“Baban cehenneme gidecek.”

“Neden?” diye sormuştum.

“ünkü ayinlere gitmiyor.”

“Peki ben?”

“Siz cennete gideceksiniz çünkü her gece benimle dua ediyorsunuz.”

Geceleri o, üzeri tek boynuzlu atlarla bezeli paravanının arkasında üstünü değiştirirken Rabbin duası ile Meryem Ana duasını okuduk. En sonunda uyumadan önce ise amentüyü okurduk: “Görünen ve görünmeyen her şeyin Babası, Her Şeye Gücü Yeten, Göğün ve Yerin Yaratıcısı Tanrı’ya inanıyorum...” Kıyafetini paravanın arkasında çıkarıyordu ki saçını görmeyelim, bir rahibenin saçını görmenin ölümcül bir günah olduğunu söylemişti bize. Ben ki kavrayış gücüm biraz yavaştır ama yerindedir, bütün günü babamın olmadığı cenneti hayal ederek geçirmiştım. (Cennetin bir penceresinden başımı dışarı uzatıyor ve onun orada, aşağıda, cehennem ateşlerinin arasında yanarken yardım çğlıkları attığını görüyordum.) Ve o gece rahibe tek boynuzlu atlı paravanın arkasından duaları okumaya başladığında dedim ki:

“Bugün dua etmeyeceğim.”

“Öyle mi?” diye çıkıştı bana.

“Öyle. Artık cennete gitmek istemiyorum. Babam olmayınca sevmiyorum ben cenneti. Onunla birlikte cehenneme gitmeyi tercih ederim.”

Rahibe Josefa başını uzattı (başörtüsü olmadan onu bir tek o zaman görmüştük, yani hiçbir cazibesi olmayan saç tutamlarını görme günahını bir tek o zaman işlemiştik) ve azarı bastı: “Şşşt!” Sonra dua edildi yine.

Ben babamı kendi çocuklarım doğana dek bir daha hiç kimseye duymadığım bir sevgiyle seviyordum. Çocuklarım olduğunda bu sevgiyi tanıdım çünkü ondan daha başka hatta bir anlamda onun tam zıttı olsa da yoğunluk bakımından eşit bir sevgidir bu. Ben babamla birlikteyken başıma hiçbir şey gelmeyeceğini hissederdim. Çocuklarım da benimleyken onların başlarına bir şey gelemeyeceğini hissediyordum. Yani demek istediğim, çocuklarımı savunmak söz konusu olsa, bir an bile düşünmeden kendi ölümümü seçerim. Ba-

bamın da beni savunmak için bir an bile düşünmeden kendini feda edeceğini biliyorum. Çocukluğumdaki en dayanılmaz düşünce, babamın ölebileceğini hayal etmeyi ve bu yüzden de eğer bir gün ölürse kendimi Medellín Nehri'ne atmaya karar vermiştim. Ayrıca kendi ölümünden çok daha beter olacak bir şey daha biliyorum: Çocuklarımdan birinin ölmesi. Tüm bunlar epey ilkel, atalardan kalma bir mesele, bilincimizin en derin yerlerinde, düşüncenin de gerisinde bir yerde duruyor. Düşünülen bir şey değildir bu, hiçbir hafifletici koşul olmaksızın sadece öyledir, insan bunu zihniyle değil içgüdüleriyle bilir.

Ben babamı hayvani bir sevgiyle severdim. Kokusu hoşuma giderdi, keza seyahate çıktığında yatakta kalan kokusunun hatırası da; kızlara ve anneme yalvarırdım çarşafı da yastık kılıflarını da değiştirmesinler diye. Sesi hoşuma giderdi, elleri, elbiselerinin tertipliği, bedeninin o ihtimamlı temizliği. Geceleri korktuğum zamanlar onun yatağına giderdim, o da yatayım diye yanında ufak bir yer açardı bana. Hiç hayır demedi. Hatta annem karşı çıkar, beni şımarttığını söylerdi ama babam döşegin ucuna kadar kayar, yatmama müsaade ederdi. Ben babama karşı, arkadaşlarımla annelerine karşı hissettiklerini söyledikleri şeyi hissederdim. Koklardım babamı, bir kolumu boynuna dolardım, baş parmağımı ağzıma sokar, at nallarının sesleriyle süt arabalarının çanları güneşin doğduğunu haber vereceğine kadar sürecektir derin bir uykuya dalardım.

Babam her istediğimi yapmama izin verirdi. *Her* istediğimi derken abartıyorum tabii. Burnumu karıştırmak ya da toprak yemek gibi saçmalıklar yapamazdım; küçük kız kardeşime bir-gül-yap-ra-ğıyla-bi-le-ol-sa vuramazdım; haber vermeden dışarı çıkamaz, iki yana bakmadan karşıdan karşıya geçemezdim; Emma ve Teresa'ya –ya da o yıllarda bizimle çalışan diğer hizmetkârlar olan Mariela, Rosa, Margarita'ya– eve gelen tüm ziyaretçilerden ve akrabalardan daha çok saygı göstermek zorundaydım; her gün banyo yapmaya, yemeklerden önce ellerimi yıkamaya sonra da dişlerimi fırçalamaya, tırnaklarımı temiz tutmaya mecburdum. Fakat ben uysal mizaçlı olduğumdan bu temel şeyleri zaten çok çabuk öğrendim. *Her* istediğim derken, mesela onun kitaplarını ya da plaklarını hiçbir kısıtlama olmaksızın alabilmekten ya da eşyalarına (tırış fırçasına, mendillerine, kolonya şişesine, plakçalarına, daktilosuna, dolmakalemine) izin almadan dokunabilmekten bahsediyorum. Hatta para istememe bile gerek yoktu. Bana bunu şöyle açıklamıştı zamanında:

“Benim olan her şey senin. Bak cüzdanım orada, ne kadar ihtiyacın varsa al.”

Her zaman da orada, pantolonunun arka cebinde olurdu. Baba-

mın cüzdanını alır, içindeki paraları sayardım. Bir peso mu iki peso mu yahut beş peso mu alayım, hiç kestiremezdim. Bir an düşünür, sonra hiç almamaya karar verirdim. Annem bize hep çıkışırdı:

“Kızlar!”

Annem hep “kızlar” derdi çünkü kızlar sayıca daha çoktu ve annem için o dilbilgisi kuralının hiçbir hükmü yoktu (bin kadının içinde bir erkek bile olsa topluluğun erkek olacağı kuralı)¹.

“Kızlar! Burada öğretmenlere çok az ödeme yapıyorlar, neredeyse hiçbir şey kazandıkları yok. Babanızı istismar etmeyin, saftır o, ne isterseniz verir, elinde değil.”

Cüzdandaki bütün parayı alabileceğimi düşünürdüm. Bazen ay başlarında daha dolu olduğunda, babam öğle uykusunu uyurken içinden yirmi pesoluk bir banknot alır, odama götürürdüm. Benim olduğunu bilir, bir süre parayla oynar, sanki piyango vurmuş gibi hayalimde alacağım şeyleri düşünürdüm (bisiklet, futbol topu, oyuncak araba pisti, mikroskop, teleskop, at). Ama sonra döner, parayı yerine geri koyardım. Hemen hemen hiçbir zaman çok banknot olmaz, ay sonunda ise bazen tek bir banknot dahi kalmazdı çünkü zengin değildik, ama kendi mülkümüz, arabamız, hizmetkâr kızlarımız ve hatta yatılı kalan rahibemiz bile olduğu için öyle sanılırdı. Anneme zengin mi yoksa fakir miyiz diye sordüğümüzde hep aynı cevabı verirdi: “Kızlar: Ne biri ne ötekiyiz, hâlimiz yerinde.” Pek çok defa babam bana istemesem de para verirdi, o zaman almaktan hiç çekinmezdim.

Annem babamın ev ekonomisini anlamaktan âciz olduğunu düşünürdü, haklıydı da. Annem çarşıda ufak bir ofiste işe girmişti –ko-

---

¹ Diğer Latin dillerinde olduğu gibi İspanyolcada da cinsiyet zamirleri bulduğundan, bir topluluğa dişil veya eril bir cinsiyet atanır ve topluluğun tamamı kadın olmadıkça atanacak cinsiyet erkektir. (ç.n.)

casının görüşüne karşı çıkararak– zira öğretmen maaşı hiçbir zaman iki yakayı bir araya getirmeye yetmez, elimizi atacak birikmiş bir paramız da bulunmazdı çünkü babamın birikim denen bir mefhumu yoktu. Faturalar geldiğinde ya da annem çatıdaki sızıntıyı onaran duvarcıya yahut bir kısıdevreyi düzelten elektrikçiye para ödemesi gerektiğini söylediğinde babamın keyfi kaçır, kendini kütüphaneye kapatır ya okur ya da sesi sonuna kadar açıp müzik dinler, sakinleşmeye çalışırdı. Duvarcıyı kendisi işe almış olsa da işe başlamadan önce ne kadar ücret alacağını sormayı hep unuttur, öyle olunca da çalışanlar işin sonunda canları ne isterse o kadar söylerlerdi. Buna karşın anlaşmayı annem yapıyorsa iki ayrı yerden bütçe teklifi alır, pazarlık yapar ve sonunda hiçbir sürprizle karşılaşmazdı.

Babamın hiç parası çıkışmazdı çünkü akraba olsun, tanıdık, tanımadık, dilenci, kim isterse borç verirdi. Üniversitedeki öğrencileri de durumu suistimal ederdi. Yine çiftlik evinin kâhyası Don Dionisio da ondan faydalanırdı. Yugoslavyalı bu yüz­süz adam birtakım Akdeniz elmaları, armutları, incirleri dikeceğim diye babamdan peşinen para alır, bu meyvelerin hiçbirini çiftliğin bahçesinde bitmezdi. Nihayet çileklerle yeşillikleri büyütmeyi başardı da babamın verdiği avanslarla satın aldığı bir arazi üzerine kendi işini kurdu, epey de ilerletti. Bunun üzerine babam, hizmetçi kız Teresa'nın anne babası olan Don Feliciano ile Doña Rosa'yı kâhyalık işine aldı. Kuzeydoğudaki Amalfi adlı bir köyde açlıktan ölmek üzereydiler. Tek mesele Don Feliciano'nun seksenine merdiven dayamış ve eklem iltihabından mustarip olması, bu nedenle bahçede çalışamamasıydı. Böylece Don Dionisio'nun sebzeleriyle çilekleri kurudu ve çiftlik altı ay sonra çöle döndü. Fakat Doña Rosa ile Don Feliciano'yu açlıktan ölmeye terk etmeyecektik tabii, öylesi daha da beter olurdu. Yaşlılıktan ölmelerini beklemek, ondan sonra başka kâhyaları işe almak gerekiyordu ve nitekim de öyle oldu. Sonra Edilso ile Belén geldi ve otuz

sene geçtikten sonra da, babamın zamanında icat ettiği acayip bir sözleşmeyle hâlâ orada çalışmaya devam ediyorlar; toprağı biz sağlıyoruz ama ineklerle süt onların.

Ben öğrencilerin babamdan borç para istediklerini biliyordum çünkü çok defa babamla birlikte üniversiteye gitmişim, ofisi resmen bir hac ziyaret yerini andırıyordu. Öğrenciler dışarıda sıra olurdu, bazıları akademik yahut kişisel meseleler hakkında konuşmak için gelirdi elbet ama çoğunluk borç para almak için gelirdi. Ben ne zaman orada olsam babam cüzdanından banknotları çıkarır, öğrencilere verir, o paraların hiçbiri hiçbir zaman geri gelmezdi. Bu yüzden de etrafında her zaman bir dilenci sürüsü olurdu.

“Zavallı çocuklar,” derdi, “öğle yemeğı yiyecek paraları yok; insan aç olunca da bir şey öğrenmesi mümkün değil ki.”